

Provincie zoekt in vroegtijdig stadium partners voor ruimtelijk beleid

Samenwerken om de kwaliteit van Drenthe te versterken

Kernwoorden voor het provinciaal beleid in Drenthe zijn: samenwerking en gelijkwaardigheid. Vorig jaar hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie aangepast aan de actuele omstandigheden. Onveranderd bleef de wil om met anderen samen te werken om de kwaliteit van Drenthe te versterken.

Gedeputeerde Rein Munniksma (PvdA) heeft Ruimtelijke Ontwikkeling in portefeuille. De actualisatie van de Omgevingsvisie omschrijft hij als 'regulier onderhoud': 'De actualisatie van de Omgevingsvisie is geen fundamentele herziening. We wilden het document weer bij de tijd brengen. Een thema dat ons hier in Drenthe erg bezighoudt, is de veranderende samenstelling van de bevolking die in delen van Drenthe zelfs tot krimp leidt. Daar moet je als provincie meteen zo goed mogelijk op kunnen inspelen en dus moet je steeds kijken of je beleidsinstrumenten optimaal zijn.'

Andere zaken waar Drenthe in haar geactualiseerde *Omgevingsvisie Drenthe 2014* extra op inspeelt, zijn onder andere de ruimtelijke gevolgen van de grootschalige opwekking van windenergie en zonne-energie en het stimuleren van de bedrijvigheid. Munniksma: 'De ladder van duurzame verstedelijking willen we in onze provincie breed hanteren, bijvoorbeeld ook voor de recreatiesector.'

Decentraal en centraal

Van oudsher speelt de provincie bij het behartigen van bovenlokale belangen een prominente rol. Drenthe hanteert sinds een aantal jaren het principe 'Decentraal wat kan, centraal wat moet'. Ofwel: elke bestuurslaag moet datgene kunnen doen waar ze het beste in zijn.

Zo werd bij de actualisatie van de Omgevingsvisie vorig jaar besloten gemeenten meer ruimte te geven voor het toepassen van de zogeheten ruimte-voor-ruimte regeling. Deze stelt gemeenten in staat om 'verrommelde' agrarische bebouwing te laten slopen of te verplaatsen en zo de ruimtelijke kwaliteit van het platteland te vergroten. De ervaring leerde dat een gemeente beter zicht op deze problematiek had dan

een provincie die steeds op een zekere afstand moet opereren. Meer mogelijkheden voor gemeenten bij het uitvoeren van de ruimte-voor-ruimte regeling zal dan ook beslist meer ruimtelijke kwaliteit opleveren, aldus de *Omgevingsvisie Drenthe 2014*.

Ladder duurzame verstedelijking breed inzetten, ook voor recreatie

Gedeputeerde Rein Munniksma benadrukt de rol van samenwerking als het erom gaat verbindingen te leggen tussen provinciale doelen en de doelen die de partners hebben: 'We zijn in 2010 met een nieuwe vorm van relatiebeheer begonnen. Het draait daar om het zoeken van samenwerking.'

Gelijkwaardigheid staat voor ons voorop. We willen niet de provincie zijn die precies weet wat goed is voor de ander. In het verleden hebben provincies zich daar regelmatig schuldig aan gemaakt. Niet het opgeheven vingertje staat voorop, maar het signaal geven dat er een goed gesprek gevoerd moet worden. Met argumenten zoeken naar een passende oplossing. Dat past meer bij een moderne relatie.'

Munniksma licht de nieuwe rol toe: 'We zoeken elkaar al

Zoals bekend schafte de nieuwe Wro in 2008 de goedkeuringsplicht achteraf van de provincie voor bestemmingsplannen af. Voortaan wordt de provincie in de gelegenheid gesteld bij het maken van een bestemmingsplan een gemeente haar zienswijze te geven. Wordt het probleem hiermee niet opgelost, mag de provincie met de reactieve aanwijzing komen en in het uiterste geval zelfs met een inpassingsplan waarmee het bestemmingplan overruled wordt.

'We nemen niet alleen voor de natuur de noodzakelijke maatregelen'

Sinds 2008 is het nog maar twee keer voorgekomen dat Drenthe van het instrument 'reactieve aanwijzing' gebruikmaakt. Het ging onder andere om een uitbreiding van een veehouderij in het Nationaal Landschap Drentsche Aa. De betrokken gemeente wil hier haar medewerking aan verlenen, terwijl de provincie vindt dat het landschap dat op deze plek niet verdraagt.

>

Samen werken aan bufferzones rond het Bargerveen

Het Bargerveen in het zuidoosten van Drenthe is één van de laatste grote hoogveengebieden in Noordwest-Europa. Door zijn grootte en ongereptheid is dit meer dan 2000 hectare grote natuurgebied één van de laatste plekken in Nederland waar nog levend hoogveen te vinden is. Om ervoor te zorgen dat het Bargerveen letterlijk in leven blijft, zijn grote inspanningen noodzakelijk.

Eén van de grootste problemen is dat het veen het grondwater onvoldoende vasthoudt. Een structurele oplossing hiervoor is de aanleg van bufferzones rond het veen die voor een geleidelijke overgang kunnen zorgen met het agrarische gebied in de omgeving. Er zijn plannen ontwikkeld voor twee kleinere zones en een grote bufferzone aan de zuidkant. Het gaat hier om een vijfhonderd meter brede strook tot aan de Duitse grens met een oppervlak van ruim 220 hectare. De gronden voor de twee kleinere projecten zijn inmiddels aangekocht en er wordt aan de uitvoering gewerkt. Het grote Project Bargerveen-Schoonebeek zit nu in de voorbereidingsfase.

Toen het vorige kabinet de meeste natuurontwikkelingsplannen in de ijskast zette, zag het er ook voor dit project >

Bargerveen, een uitgestrekt en uniek Europees hoogveengebied; natuurbeleid met oog voor belangen agrarische sector en de waterdoelen.

Beeld Hans Dekker, Provincie Drenthe

op in een vroeg stadium van de planontwikkeling om samen te kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen. Mijn ervaring is eigenlijk alleen maar positief. Ik zie dat het onze relatie-beheerders lukt zaken van de grond te krijgen die je vroeger voor onmogelijk zou hebben gehouden. Er is meer onderling vertrouwen en anders dan vroeger hoeven we nauwelijks op onze strepen te staan, om het zo maar eens te zeggen.'

Proactief ruimtelijk beleid

Het succes van het huidige Drentse ruimtelijk beleid is goed te illustreren aan de hand van de inzet van een relatief zwaar juridisch instrument als de zogeheten 'reactieve aanwijzing'. Of beter gezegd: het nauwelijks inzetten van dat instrument.

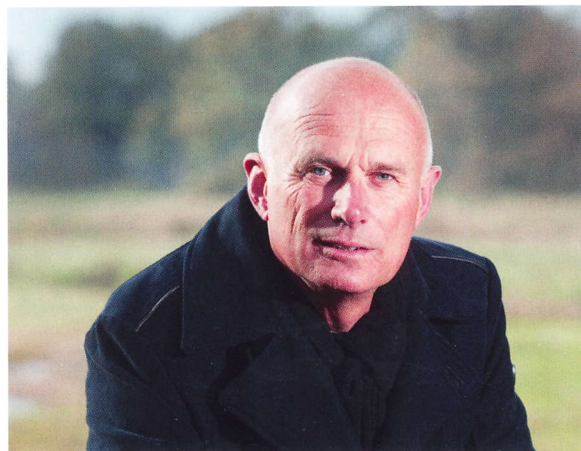
Henk van de Boer: 'We willen een koppeling maken tussen duurzaamheidsdoelstellingen en onze ambitie om een nog 'groener' Drenthe te krijgen.'

Beeld Provincie Drenthe

Munniksma ziet twee reactieve aanwijzingen in al die jaren als een bevestiging van het welslagen van het proactieve ruimtelijk beleid van de provincie: 'Volgens mij is er geen andere provincie die zo weinig naar dit juridische instrument heeft moeten grijpen. In alle andere gevallen zijn we steeds in staat geweest om in het vooroverleg of via een zienswijze de provinciale belangen goed in de plannen van gemeenten weerspiegeld te krijgen. Je kunt je voorstellen dat zoiets voor een gedeputeerde Ruimtelijke Ontwikkeling een

een tijdlang slecht uit. Dankzij het nieuwe natuurbeleid van staatssecretaris Dijksma kwam er in 2013 toch nog geld vrij voor de ontwikkeling van nieuwe natuur waarvan zeven miljoen euro bestemd werd voor het Bargerveen. De Provincie Drenthe voegde er uit eigen middelen 775 duizend euro aan toe. Eenzelfde bedrag werd door Waterschap Vechtstromen beschikbaar gesteld, terwijl de gemeente Emmen ruim vier ton toezegde.

Dankzij deze middelen kon dit Project Bargerveen-Schoonebeek in september 2013 een nieuwe start maken. De provincie nam het voortouw en stelde om snel te kunnen werken een bestuurscommissie samen waarin naast de betrokken overheden de belangen van de natuur en de landbouw vertegenwoordigd zijn. 'We willen niet alleen voor de natuur de noodzakelijke maatregelen nemen', laat gedeputeerde Rein Munniksma weten. 'Aansluitend aan de bufferzone realiseren we een veel betere verkaveling voor de landbouw en samen met het waterschap behalen we de waterdoelen voor het Schoonebekerdiep.' De ervaringen tot nu toe zijn positief. De provincie hoopt dat de commissie in de loop van volgend jaar al met de detailuitwerking kan beginnen. Opnieuw lijkt het nauw met elkaar samenwerken en weten wat de ander bezighoudt, zijn vruchten af te werpen.

Rein Munniksma: 'Niet het opgeheven vingertje staat voorop, maar het signaal geven dat er een goed gesprek gevoerd moet worden.'

Beeld Provincie Drenthe, Bertus Boivin

buitengewoon plezierige wijze van werken is. Ik ben heel blij dat we dit in Drenthe met z'n allen voor elkaar hebben weten te krijgen.'

Ruimtelijke impact

Klimaatverandering zorgt ervoor dat Nederland met meer regenwater te maken krijgt en bij onveranderd beleid zal dat in de toekomst regelmatig tot grote wateroverlast kunnen leiden. In de *Omgevingsvisie Drenthe 2014* heeft de provincie haar waterbeleid verder uitgewerkt, vertelt gedeputeerde Henk van de Boer (VVD), met onder meer het provinciale waterbeleid in de portefeuille. 'We accepteren dat het water zich in de beekdalen verzamelt. Ons beleid is voortaan dat we dat water niet overal zo snel mogelijk proberen af te voeren. Door water tijdelijk in beekdalen op te slaan, kunnen we wateroverlast aan de randen van Drenthe en in delen van Groningen en Overijssel voorkomen. Het mes snijdt aan twee kanten: meer dynamiek in de beekdalen versterkt ook de natuurfunctie. Denk bijvoorbeeld aan de hermeandering van beken en het verruimen van beekdalen.'

Het nieuwe waterbeleid staat verwoord in het 'Streefbeeld voor een robuust beekdal' in de *Omgevingsvisie*. Er gingen tal van gesprekken met gemeenten en waterschappen aan vooraf. Daarnaast sprak de provincie met de natuurorganisaties, LTO Noord en uiteraard met de landbouwers die hun bedrijf in een beekdal hebben. Inmiddels zijn twee pilots gestart om in beekdalen met primair een landbouwfunctie na te gaan hoe je rendabele landbouw kunt combineren met een waterbergingsopgave.

Van de Boer, met eveneens energiebeleid in zijn portefeuille, geeft een ander voorbeeld van de ruimtelijke impact van provinciaal beleid: 'We willen hier een koppeling maken tussen duurzaamheidsdoelstellingen en onze ambitie om een nog 'groener' Drenthe te krijgen. Dus zijn we begonnen om

de ruimtelijke gevolgen van duurzaamheidsopgaven in beeld te brengen. Bij het maken van de *Gebiedsvisie Windenergie* gebruikten we een 3D model om de ruimtelijke impact van windenergie in beeld te krijgen. Het model helpt ons inzicht te krijgen in wat je het landschappelijk laadvermogen van een gebied zou kunnen noemen.'

Krimp op het platteland

Op een belangrijk deel van het Drentse platteland is op dit moment al sprake van bevolkingskrimp, afname van jonge bevolkingsgroepen en een sterke toename van het aantal ouderen. Weliswaar groeit het aantal huishoudens nog enigszins, maar gemiddeld genomen neemt het aantal gezinsleden af. Als er niets gebeurt, zullen deze ontwikkelingen grote gevolgen hebben voor het soort voorzieningen dat je op het Drentse platteland in stand wilt houden. Hoe hou je voorzieningen in dorpen betaalbaar als er steeds minder mensen gebruik van maken?

Een ander opvallend gevolg van de krimp is op dit moment al goed in de vastgoedsector waar te nemen. Bij een afnemende vraag blijkt veel onroerend goed niet of nauwelijks verkoopbaar. Het gaat om woningen, om leegstand in winkelcentra en van agrarische bebouwing die zijn functie kwijtgeraakt is.

Sinds 2008 'slechts' twee keer een reactieve aanwijzing

De provincie stelt een Vastgoed Agenda op om deze problematiek breed te kunnen aanpakken. 'Onder het motto Het komt VastGoed, maar niet vanzelf' zijn we met partijen in gesprek gegaan om elkaars kennis te delen en een perspectief neer te zetten waar iedereen zijn investeringen op kan afstemmen, vertelt gedeputeerde economie Ard van der Tuuk (PvdA). 'We organiseren Economie-lezingen over leegstand en herbestemming en we hebben een stimuleringsregeling gemaakt om bedrijfsmatig vastgoed een nieuwe toekomstfunctie te geven. Als provincie leveren we zo onze bijdrage aan een maatschappelijk vraagstuk.'

Drentse dynamiek

Met rust, ruimte, natuur en landschap als haar 'kroonjuwelen' ontwikkelde Drenthe nieuwe ruimtelijke kwaliteiten. 'Landschappelijke kwaliteiten zijn een belangrijke vestigingsfactor', zegt de *Omgevingsvisie Drenthe 2014* om vervolgens vast te stellen: 'De wisselwerking tussen landschappelijke kwaliteiten en economische initiatieven zorgt voor een typisch Drentse dynamiek'. Ook in de toekomst zet de provincie Drenthe zich in om samen met partners de kwaliteit van Drenthe te versterken.

Samen werken aan Groningen Airport Eelde en omgeving

Luchtfoto Groningen Airport Eelde. Duurzaamheid bevorderen met een zonneakker.

Beeld Groningen Airport Eelde

Samen met de Gemeente Tynaarlo heeft de Provincie Drenthe een ontwikkelvisie voor Groningen Airport Eelde en omgeving gemaakt. Ze zoeken antwoord op de vraag wat de kansen voor duurzame ontwikkeling zijn. De belangrijkste conclusie: ondanks de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de unieke aanwezigheid van een luchthaven komt die niet voldoende van de grond.

Rond Groningen Airport Eelde moeten economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan, stelt gedeputeerde Henk Brink (VVD) van Verkeer en Vervoer vast: 'Wij geloven dat er voor de regio méér te halen is uit de aanwezigheid van de luchthaven en dat er méér te winnen is uit de kwaliteiten van het gebied. Partijen moeten samen de schouders onder de ontwikkeling van het gebied zetten. Als provincie faciliteren we rond Groningen Airport Eelde een netwerk van overheden, ondernemers, onderzoekers en onderwijsinstellingen die ons met creatieve ideeën kunnen helpen.'

Brink vindt het niet erg om klein te beginnen: 'We richten ons primair op de kansen die er nu in het gebied aanwezig zijn. De ontwikkelvisie gaat uit van een groeimodel met een aantal vliegwielen en eenmaal op gang gekomen zullen ze voor meer initiatieven zorgen. Wij gáán samen voor het gebied: luchthaven en omgeving moeten zich ontwikkelen tot een écht visitekaartje van Noord-Nederland.'

Op dit moment wordt nagedacht over de aanleg van een zogeheten zonneakker op Groningen Airport Eelde. We hebben een aantal ontwerp bureaus gevraagd een zonneakker te bedenken die meer is dan een veld zonnepanelen met een hek er omheen. Het moet een project met meerwaarde worden, want de uitkomsten zijn niet alleen van belang voor deze locatie. Ze zullen ook meer inspiratie geven voor de realisatie van zonneakkers in kwetsbare omgevingen elders in Drenthe.